

Fonts d'informació: tipologies i ús

Sumari

- 1 [Introducció](#)
- 2 [Què són les fonts d'informació?](#)
- 3 [Necessitats d'informació](#)
- 4 [Tipus de fonts d'informació](#)
  - 4.1 [Catàlegs](#)
  - 4.2 [Recercador](#)
  - 4.3 [Cercadors](#)
  - 4.4 [Portals temàtics: guies temàtiques](#)
  - 4.5 [Diccionaris i enciclopèdies](#)
  - 4.6 [Revistes](#)
  - 4.7 [Bases de dades](#)
  - 4.8 [Llibres electrònics](#)
  - 4.9 [Tesis doctorals](#)
  - 4.10 [Accés obert](#)
  - 4.11 [E-dipòsits](#)
  - 4.12 [Eines 2.0](#)
  - 4.13 [Organismes i institucions](#)
  - 4.14 [Cartoteca](#)
  - 4.15 [Patrimoni UB](#)
  - 4.16 [Gestors de referències bibliogràfiques](#)

1 Introducció

- La informació creix de manera exponencial, per tant, és impossible fer un seguiment de tot el que es publica. Amb Internet i la publicació digital aquest fenomen és imparable.

- Els **objectius** d'aquesta guia són:
  - a) Conèixer els diferents tipus de fonts d'informació per tal de fer servir les més adequades.
  - b) Formar usuaris autònoms.
  - c) Optimitzar la utilització de recursos.

2 Què són les fonts d'informació?

Les **fonts d'informació** són aquells objectes o subjectes que generen, contenen, subministren o transfereixen informació.

3 Necessitats d'informació

- Cal definir les **necessitats d'informació**, saber quan i per què es necessita la informació, saber on trobar-la, com avaluar-la, com utilitzar-la i com comunicar-la.
- Evitar la **infoxicació**, és a dir, una intoxicació intel·lectual produïda per l'excés d'informació, per la manca d'objectius clars i la manca de temps per digerir-la.
- Cal definir un **pla de treball**:
  - Triar el tema.
  - Definir l'enfocament.
  - Delimitar l'abast cronològic, geogràfic, social, etc.

4 Tipus de fonts d'informació

Podem distingir dos tipus de fonts d'informació:

- 1 Fonts primàries:** donen accés directe a la informació. Exemples: diccionaris, enciclopèdies, etc.
- 2 Fonts secundàries:** recopilen informació sobre les fonts primàries, és a dir, són fonts de referència que no ofereixen coneixements nous però que faciliten l'accés a les fonts primàries. Exemples: catàlegs, bases de dades, portals temàtics, etc.

4.1 Catàlegs (I)

- Són bases de dades d'una institució on es descriuen i s'informa d'on estan localitzats els documents adquirits en qualsevol suport (paper, CD-ROM, etc.) o dels quals se n'ha adquirit el dret a l'accés (informació electrònica).
- **Tipus**
  - D'una única institució. Exemple: [Catàleg UB](#).
  - De diverses institucions. Exemple: [Catàleg Col·lectiu Universitats de Catalunya](#).

4.1 Catàlegs (II)

- **Ús**

- Són útils per saber quins documents té la biblioteca i on es localitzen: llibres, revistes, DVD, recursos electrònics, etc. Si el document és electrònic permet accedir directament al recurs.
- No cal posar accents ni cal diferenciar entre majúscules i minúscules.

4.2 Recercador

- El **re**cercador és el cercador dels recursos electrònics del CRAI de la Universitat de Barcelona. Ofereix un sol punt d'accés a bases de dades, portals de llibres electrònics, catàlegs de biblioteques, portals de revistes i revistes electròniques.
- Permet fer una cerca simultània en més d'un recurs electrònic des d'una única interfície de cerca.
- Mostra els resultats agrupats segons el recurs d'origen.
- Permet l'accés al text complet de l'article si la UB està subscripta a la publicació.

4.3 Cercadors (I)

- Eina de cerca consistent en una base de dades de pàgines web indexades automàticament, que permet a l'usuari fer consultes a partir d'una o més paraules que apareguin en els documents indexats. Exemples:

- **Tipus**

- Generals o especialitzats.
- Imatges, vídeos i so.
- Metacercador: cercador de cercadors.

4.3. Cercadors (II)

- **Ús**

- Són útils per trobar documents i llocs web, donen accés a informació actualitzada i recuperen una gran quantitat d'informació (això comporta perill d'infoxicació).
- Cal tenir present que en molts casos la informació no està contrastada, no és fiable. Tot i que la consulta és gratuïta l'accés al document no sempre ho és.

4.4 Portals temàtics: guies temàtiques

- Són llocs web que tenen com a objectiu oferir a l'usuari, de manera fàcil i integrada, un conjunt de recursos i serveis d'una temàtica específica on la informació es manté actualitzada constantment. Experts en la matèria seleccionen els recursos.
- Les guies temàtiques són una selecció de recursos d'informació relacionats amb els àmbits temàtics de docència i de recerca de la Universitat de Barcelona. Aquestes guies ajuden a:
  - Trobar enllaços o adreces web sobre la temàtica en què s'especialitzen.
  - Accedir a les bases de dades, llibres i revistes electròniques especialitzades de què disposa la biblioteca.

4.5 Diccionaris i enciclopèdies (I)

- Publicacions que permeten una consulta ràpida i faciliten una informació immediata, puntual i suficient. Ofereixen informació força fiable ja que acostumen a estar elaborades per experts. Exemples: [*The Australian Oxford dictionary*](#), [*Encyclopedia of Astronomy and Astrophysics*](#).
- **Tipus**
  - Generals o especialitzats.
  - En paper, suport òptic o en línia.

4.5 Diccionaris i enciclopèdies (II)

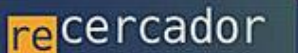

- **Ús**

- Són útils per resoldre preguntes puntuals perquè donen accés ràpid a definicions breus i concretes (diccionaris) o a informació bàsica i objectiva sobre un tema (enciclopèdies).
- No són útils per consultar temes d'actualitat ja que requereixen molt de temps per actualitzar els continguts.

4.6 Revistes (I)

- Contenen articles de temes d'actualitat i apareixen amb una freqüència regular. Les revistes subscrietes per la UB o d'accés obert (electròniques i paper) es poden cercar des del [catàleg](#). Si només es volen cercar revistes electròniques s'utilitza el de l'apartat [Buscar revista electrònica](#).

4.6 Revistes (II)

- **Tipus**

- **Científiques:** els articles, redactats i supervisats per experts, inclouen sempre referències bibliogràfiques, i la informació és fiable i està basada en una investigació exhaustiva. Exemple: [*Journal of Computational Science*](#).
- **De divulgació:** se centren en temes d'interès general que inclouen notícies i tendències. Els articles han de ser aprovats per l'editor i, per tant, es consideren més fiables que els llocs web. Els articles els escriuen periodistes, no investigadors, i no acostumen a estar basats en una investigació ni són supervisats per especialistes. Exemple: [*PC World*](#).

4.7 Bases de dades

- Conjunt d'informació descriptiva de documents que han estat preseleccionats. Informació controlada, emmagatzemada i sistematitzada per facilitar-ne la recuperació. Exemple:
- **Ús**
  - Proporcionen referències bibliogràfiques d'articles amb nom d'autor, títol de l'article, títol de la revista, volum i/o número, números de pàgina, data, resum de l'article, etc.
  - Permeten l'accés al text complet de l'article si la UB està subscripta a la publicació.
  - Permeten saber què s'ha publicat sobre un tema.
  - No informen sobre la localització ni la disponibilitat.

4.8 Llibres electrònics

- Cada vegada més els llibres es publiquen en versió digital. Al CRAI les subscripcions són a títols individuals i també a col·leccions.
- A través del [Catàleg](#) o de l'apartat de [Llibres electrònics](#), es poden consultar un gran nombre de títols de diferents temàtiques.

4.9 Tesis doctorals (I)

- Exposició escrita sobre un tema l'estudi del qual comporta un treball de recerca i d'aportació personal, presentada per un aspirant al títol acadèmic de doctor a la corresponent facultat universitària.
- Les tesis doctorals llegides a la UB (electròniques, en paper o microfilm) es poden cercar des del [Catàleg](#).

4.9 Tesis doctorals (II)

- També es pot consultar Tesis Doctorals en Xarxa, un repositori cooperatiu que conté, en format digital, tesis doctorals llegides a les universitats de Catalunya i altres comunitats autònomes. La consulta de les tesis és d'accés lliure i permet fer cerques al text complet de les tesis, per autor/a, director/a, títol, matèria de la tesi, universitat i departament on s'ha llegit, any de defensa, etc.

4.10 Accés obert (I)

- Per *accés obert (Open Access)* s'entén un accés en línia, gratuït, immediat i permanent al text complet d'un article. En molts casos també inclou l'eliminació de barreres legals per poder-lo utilitzar (reproduir, distribuir o fer una comunicació pública), i fins i tot transformar (traduir), sempre que se'n reconegui l'autoria i se'n mantingui la integritat. En el primer cas parlariem *d'accés obert gratuït* i en el segon cas *d'accés obert lliure*.

4.10 Accés obert (II)

- Hi ha dues vies de l'accés obert:

1 Autoarxiu: via verda. Es dipositen els articles de revista en arxius electrònics oberts. Exemple:

2 Revistes en accés obert: via daurada. Són revistes compromeses amb l'accés obert, que no invoquen la propietat intel·lectual per restringir l'accés als materials publicats i utilitzar-los, i que fan servir els drets i altres eines per assegurar un accés obert a tots els articles que s'hi publiquin, sense cobrar per subscripció ni per accés. Exemple:

4.11 E-dipòsits (I)

- [E-dipòsits](#) permet la cerca conjunta de la producció científica publicada en accés obert de la Universitat de Barcelona:

Revistes Catalanes
amb Accés Obert

Tesis Doctorals
en Xarxa

MATERIALS
DOCENTS
EN XARXA

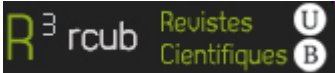

Dipòsit de la Recerca
de Catalunya

4.11 E-dipòsits (II)

Altres repositoris:

- Portal que recull les revistes científiques editades per la UB.
- Portal de la Universitat de Barcelona. Aquest fons de reserva conté reproduccions digitals d'obres originals escollides entre manuscrits, pergamins, incunables, primeres edicions i llibres dels segles XVI, XVII i XVIII.
- Repositori des d'on es poden consultar col·leccions digitalitzades de revistes catalanes antigues, fotografies, mapes, cartells, ex-libris, etc., relacionats amb Catalunya.

4.12 Eines 2.0

- Utilitats d'escriptori web:
- Web social:
- Xarxes socials:
- Alertes i notícies: [RSS](#), blocs

El [CRAI 2.0](#) utilitza aquestes eines per:

- Difondre les activitats, els fons i els serveis de la biblioteca.
- Mantenir informats els usuaris de les novetats de la biblioteca.
- Potenciar la participació dels usuaris en les activitats de la biblioteca.
- Establir un canal de comunicació i participació més directe entre l'usuari i la biblioteca per poder detectar les tendències i les necessitats que l'usuari pugui tenir.

4.13 Organismes i institucions

- Faciliten informació oficial i normalitzada (estatal, autonòmica, municipal o institucional) en els àmbits que els són propis. Exemple: [Generalitat de Catalunya](#).
- Són útils per localitzar informació que emana del propi organisme o institució. A més, la informació és fiable en la mesura que està publicada per la mateixa organització.

4.14 Cartoteca

- Es poden cercar mapes i altres documents cartogràfics des del [Catàleg](#).
- El CRAI disposa d'importants fons cartogràfics:

La [Cartoteca de Geologia](#) està especialitzada en ciències de la terra i el seu fons el formen aproximadament 10.000 mapes i 14.000 fotografies aèries de Catalunya i Aragó.

La [Cartoteca de Geografia](#) conté material cartogràfic de totes les disciplines relacionades amb el món de la geografia.

El [Fons cartogràfic de Fons Antic](#) inclou mapes en atles i en làmines soltes.

4.15 Patrimoni UB

- Dins del [Patrimoni UB](#) trobem:
  - 1 Fons personals: obra, arxiu o biblioteca personal de persones estretament vinculades a la UB, com per exemple el [Fons Josep Artigas](#) i [Fons Jordi Sabater Pi](#).
  - 2 Col·leccions especials: inclou biblioteques personals, com ara la [Biblioteca Ernest Lluch](#), i col·leccions temàtiques com ara el [Fons bibliogràfic Santiago Ramón y Cajal](#) o el [Fons bibliogràfic Ramon Llull](#).
  - 3 [Col·leccions digitals](#): és una selecció de documents del fons de la UB entorn d'una temàtica o d'una tipologia, digitalitzats amb l'objectiu de facilitar-ne l'accés. Exemples: [Cartells del Pavelló de la República](#) o el [Fons Grewe](#).
  - 4 [Fons Antic](#): des del catàleg es poden cercar documents anteriors a 1900.

4.16 Gestors de referències bibliogràfiques

- Permeten crear una base de dades pròpia on poder mantenir, organitzar i donar forma a les referències bibliogràfiques obtingudes d'una o diverses bases de dades.
- Permeten també extreure llistes de bibliografia en diferents estils de citació i incorporar-les als documents de text.
- **MENDELEY** El CRAI de la UB, mitjançant una subscripció institucional, ofereix l'accés a aquest gestor de referències bibliogràfiques. Tots els membres de la comunitat universitària de la UB poden obrir un compte propi per gestionar la seva bibliografia.

Moltes gràcies!